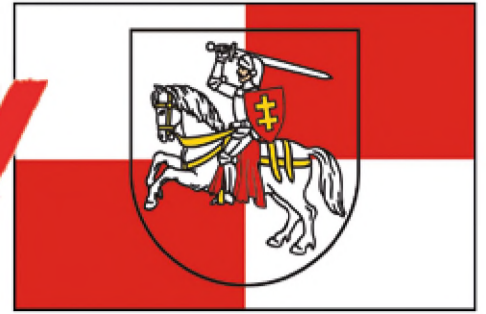

TYGODNIK WILEŃSZCZYZNY

www.tygodnik.lt

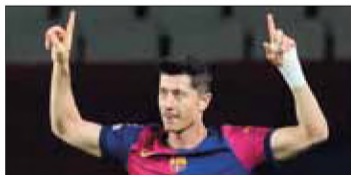
DZIŚ

w numerze m. in.

- Przemysłowcy proszą o niewprowadzanie zmian w podatkach, chcą normalizacji stosunków z Chinami **str. 2**
- Lotnisko w Wilnie będzie nosiło imię Čiurlionisa **str. 3**
- Mieszkańcy rejonu znad Solczy wyciągają pomocną dłoń powodzianom **str. 4**

Rota

- Festyn Kultury Polskiej „Nad brzegiem Żejmiany” **str. 1**
- Lewandowski przebił pułap 100 bramek w piłkarskiej Lidze Mistrzów **str. 24**

PRENUMERATA

2024

**Do 19 grudnia
trwa prenumerata
na styczeń
2025 roku.**

**Za 1,93 euro – miesięcznie
za 23,12 euro – rocznie
(indeks 0233);
dla emerytów i osób
niepełnosprawnych –
1,85 euro – miesięcznie
za 22,18 euro – rocznie.
(indeks 0322)**

W KAŻDYM NUMERZE:

ROTA

DODATEK
HISTORYCZNO-PATRIOTYCZNY
DLA POLAKÓW NA LITWIE

Jubileuszowy koncert z okazji 20-lecia zespołu

„Perła” jest niezastąpioną

częścią kultury Wileńszczyzny

FOT. JERZY KARPOWICZ

Źródłem działalności Zespołu Tańca Ludowego „Perła” – podobnie jak wielu zespołów Wileńszczyzny – była działalność niestrudzonych krzewicieli polskiej kultury, którzy nawet w trudnych czasach sowieckich mieli odwagę dbać i popularyzować polską kulturę, tradycję oraz folklor. Wybitnym orędownikiem polskiej tradycji na Litwie, człowiekiem niezwykle zasłużonym dla polskiej kultury był Jan Gabriel Mincewicz, założyciel i kierownik Reprezentacyjnego Polskiego Zespołu Pieśni i Tańca „Wileńszczyzna”. Właśnie była tancerka zespołu „Wileńszczyzna” – Regina Klukowska, pracująca wówczas w Gimnazjum im. Konstantego Parczewskiego, zaproponowała swoim wychowankom udział w pozalekcyjnych zajęciach tanecznych. Po roku do grupy dołączył wychowanek „Wileńszczyzny” German Komarowski – obecny kierownik „Perły”, który razem z wychowankami 23 listopada zaprosił do sali koncertowej „Compensa” w Wilnie na niezapomniany koncert jubileuszowy z okazji 20-lecia działalności artystycznej zespołu tańca ludowego „Perła”. (Dokończenie na str. 5)

Oczekiwania wobec nowej władzy w sprawie szkół mniejszości narodowych

Na odchodnym ministerstwo oświaty przedstawiło rozwiązania, które szczególnie zaniepokoiły społeczność szkolną mniejszości narodowych. Na zwołanej w Sejmie konferencji prasowej posłowie z Akcji Wyborczej Polaków na Litwie – Związku Chrześcijańskich Rodzin – Rita Tamašunienė i Jarosław Narkiewicz – zwrócili się do nowo tworzonego rządu z apelem o uwzględnienie postulatów mniejszości narodowych w sprawie szkolnictwa.

I chociaż, jak podkreśliła na konferencji prasowej posłanka Rita Tamašunienė, poprzednia władza narobiła wiele chaosu w całym systemie litewskiej edukacji, to jednak szkoły mniejszości narodowych stanęły przed dwukrotnie większym wyzwaniem. Dodała, że nowo powołany premier zapowiedział, że nowe reformy w oświacie nie są plano-

wane, ale „w naszej ocenie nie oznacza tego, że to, co źle funkcjonuje, co nie zadowala potrzeb i oczekiwań społeczności szkolnej, ma być niezmienniane”. „Dlatego poświęciliśmy naszą konferencję problemom oświatowym, apelując do władz o podjęcie natychmiastowych decyzji, gdyż społeczność szkolna czeka na to

(Dokończenie na str. 3)

W Wilnie runął samolot

Samolot transportowy DHL rozbił się nieopodal lotniska w Wilnie. Do zdarzenia doszło w poniedziałek, 25 listopada, około 5.30 nad ranem.

(Dokończenie na str. 2)

FOT. STOP-KLATKA

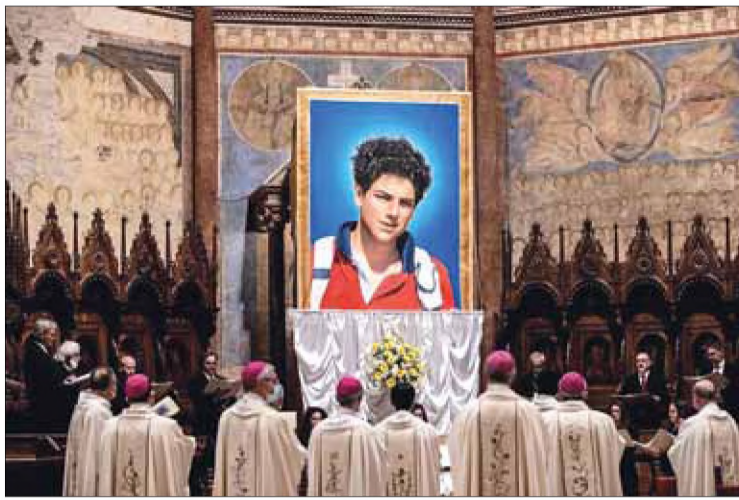
„Patron Internetu” zostanie najmłodszym współczesnym świętym

„Influencer Boga”

Carlo Acutis, 15-letni fan komputerów i „patron Internetu”, który zmarł na białaczkę w 2006 roku, zostanie kanonizowany w kwietniu przyszłego roku. W środę Papież Franciszek ogłosił, że ceremonia kanonizacyjna odbędzie się w Watykanie podczas Jubileuszu Młodości zaplanowanego na 25-27 kwietnia 2025 roku.

Carlo Acutis, który już podczas swojej beatyfikacji w 2020 roku został uznany za wzór dla młodych ludzi ery cyfrowej, stanie się najmłodszym współczesnym świętym oraz pierwszym z pokolenia millenialsów.

Carlo urodził się w Londynie w 1991 roku, jako dziecko włoskich rodziców. Wkrótce rodzina przeniosła się do Mediolanu, gdzie dorastał. Już jako dziecko wykazywał wyjątkowy talent techniczny, który połączył z głęboką wiarą. W wieku 11 lat rozpoczął prace nad swoją najsłynniejszą inicjatywą – stroną internetową dokumentującą cuda eucharystyczne z całego świata. Carlo angażował się również w tworzenie stron internetowych dla katolickich organizacji lokalnych, a dzięki swojej autentyczności i

głębokiemu zaangażowaniu w życie duchowe zyskał przydomek „influencera Boga”. Pomimo swojego młodego wieku Acutis miał jasno określone życiowe motto: „Wszyscy rodzimy się oryginałami, ale wielu umiera jako kopie”. Zachęcał rówieśników do odkrywania swojej unikalnej drogi do świętości i czerpania radości z prostych, codziennych działań w łączności z Bogiem.

Carlo Acutis zmarł na agresywną białaczkę w październiku 2006 roku, ofiarowując swoje cierpienie za Kościół i papieża. Jego śmierć w tak młodym wieku,

przy jednoczesnej dojrzałości duchowej, wywarła ogromne wrażenie na wiernych na całym świecie.

W 2020 roku został beatyfikowany w Asyżu, gdzie spoczywa w sanktuarium w specjalnym grobowcu przyciągającym pielgrzymów. Watykan uznał cud przypisywany wstawiennictwu Carlo, polegający na uzdrowieniu chłopca z Brazylii cierpiącego na rzadką i śmiertelną anomalię trzustki.

W maju 2024 roku Papież Franciszek zatwierdził drugi cud związany z Carlo Acutisem, co otworzyło drogę do kanonizacji.

Na podst. [deon.pl](#)

Prezydent nadał litewskie obywatelstwo łyżwiarce Allison Reed

W czwartek, 21 listopada, w drodze wyjątku zostało nadane litewskie obywatelstwo łyżwiarce Allison Reed. Prezydent Gitanas Nausėda podpisał tego dnia odpowiedni dekret.

„Para Allison Reed i Saulius Ambrulevičius przez siedem lat osiągnęła wysokie wyniki w łyżwiarstwie figurowym, z których najbardziej godnym uwagi jest brązowy medal zdobyty w tegorocznych Mistrzostwach Europy w łyżwiarstwie figurowym. Reprezentując państwo litewskie, A. Reed rozślawia imię Litwy w świecie, przyczynia się do wzrostu autorytetu naszego kraju wśród społeczności międzyar-

dowej” – powiedział cytowany w komunikacie Gitanas Nausėda.

Komisja ds. Obywatelstwa, która w październiku zebrała się na posiedzeniu, jednogłośnie zaproponowała prezydentowi przyznanie litewskiego obywatelstwa Allison Reed w drodze wyjątku. Zgodnie z ustawą, ostateczną decyzję o nadaniu obywatelstwa podejmuje prezydent.

Przed podjęciem decyzji o nadaniu obywatelstwa Nausėda spotkał się z Allison Reed osobiście. Rozmawiał z łyżwiarką o jej karierze sportowej i osiągnięciach podczas reprezentowaniu państwa litewskiego, stosunkach z Litwą, o dalszym

rozślawianiu imienia Litwy.

Amerkańska łyżwiarka figurowa Allison Reed występuje w parze z litewskim łyżwiarzem Sauliusem Ambrulevičiusem. W styczniu na Mistrzostwach Europy w łyżwiarstwie figurowym para ta zdobyła brązowy medal.

Reed już dwukrotnie zwracała się do prezydenta Gitanasa Nausėdy o przyznanie jej w trybie wyjątkowym obywatelstwa Litwy – w roku ubiegłym i 2022.

Na podst. [lrp.lt](#)

W Wilnie runął samolot

(Dokończenie ze str. 1)

Litewskie lotnisko przekazało, że maszyna leciała z Lipska w Niemczech, a rozbiła się w dzielnicy Lipówka. Samolot uderzył w teren mieszkalny. Na miejscu wybuchł ogromny pożar, maszyna runęła na dwupiętrowy budynek. Z domu ewakuowano 12 osób, szef PAGD Renatas Požėla mówił o wielkim szczęściu, gdyż maszy-

na spadła na podwórko, a nie na sam budynek.

Pilot, który zginął w katastrofie lotniczej w Wilnie to obywatel Hiszpanii, poinformował przedstawiciel policji Ramūnas Matonis. Ranny został jeden obywatel Litwy, jeden obywatel Niemiec i jeden obywatel Hiszpanii. Jak podaje szpital w Santaryszkach, jedna z osób, które leciały samolotem

DHL, jest w stanie krytycznym.

Według komisarza generalnego Litwy Arūnasa Paulauskasa, katastrofa samolotu nie była związana z czynnikami zewnętrznymi, a samolot nie spadł, lecz bezpiecznie lądował. Według Paulauskasa, po odczytaniu czarnej skrzynki samolotu będziemy wiedzieli o wiele więcej w tej sprawie. Wyjaśnianie przyczyn katastrofy jest w toku.

Przemysłowcy proszą o niewprowadzanie zmian w podatkach, chcą normalizacji stosunków z Chinami

Konfederacja Przemysłowców Litwy (LPK) poinformowała, że złożyła kandydatowi na premiera Gintautasowi Paluckasowi i nowemu Sejmowi propozycje, które mają pomóc utrzymać wzrost gospodarczy państwa w latach 2024-2028. Wśród nich znajduje się m.in. prośba o niewprowadzanie zmian podatkowych do 2026 roku oraz normalizację i przywrócenie stosunków gospodarczych z Chinami.

Jak podkreśla LPK, częste zmiany w systemie podatkowym powodują niepewność w biznesie, gdyż firmom coraz trudniej jest trafnie planować zasoby finansowe i inwestycje na przyszłość. Dlatego przemysłowcy proszą w latach 2024-2026 nie wprowadzać zmian podatkowych, a po tym okresie składać propozycje wraz ze szczegółową oceną wpływu na gospodarkę i wzrost inwestycji.

Podkreślono także, że na Litwie nie ma wystarczającego dostępu do kapitału. Dlatego proponuje się Sejmowi do 2026 r. priorytetowo potraktować przyciągnięcie nowych instytucji finansowych zapewniających pożyczki dla przedsiębiorstw, a do 2030 roku – aktywizację tworzenia

funduszy kapitału podwyższonego ryzyka i inwestowania na Litwie.

LKP prosi też władze o normalizację i przywrócenie stosunków gospodarczych z Chinami.

Przemysłowcy zwracają również uwagę na niekonkurencyjne ceny surowców energetycznych na Litwie, bo ceny te często zmieniają się zarówno dla mieszkańców, jak i przemysłu. Dlatego też, zdaniem LPK, należy podjąć optymalizację taryf za przesyłanie i dystrybucję energii elektrycznej, modernizowanie sieci i magazynowanie energii elektrycznej.

Na podst. [ELTA](#)

Litwa przeznaczy 10 mln euro na produkcję ukraińskich dronów

W sobotę, 23 listopada, minister ochrony kraju Laurynas Kasčiūnas i przebywający z wizytą na Litwie minister obrony Ukrainy Rustem Umierow podpisali dwustronne porozumienie w sprawie finansowania ukraińskiego przemysłu obronnego.

„Podpisaliśmy umowę o współpracy. To podstawa prawna dla Ministerstwa Ochrony Kraju Litwy do przekazywania pieniędzy na produkcję ukraińskiej broni” – powiedział Kasčiūnas dla dziennikarzy po podpisaniu umowy.

Zgodnie z umową, resort obrony Litwy zrealizuje nie tylko zaplano-

wane już finansowanie „Paliancji”, przeznaczając 10 mln euro, ale będzie też szukał możliwości finansowania innego uzbrojenia produkowanego na Ukrainie oraz zlokalizowania ukraińskiej produkcji na Litwie.

Minister obrony Litwy podkreślił, że „w przyszłym roku, jaki i w tym roku, Litwa będzie przestrzegać swoich zobowiązań dostarczania wsparcia w wysokości 0,25 proc. od PKB dla Ukrainy w obszarze obronności i bezpieczeństwa”.

Według danych resortu obrony, w tym roku na Ukrainę dotarło z Litwy wsparcie o wartości 180 mln euro, a 10 mln euro przeznaczono na zakupy od przemysłu obronnego tego kraju.

Fot. [A. Pliadis/KAM](#)

TYGODNIK
WILEŃSZCZYZNY

Wydanie internetowe:
www.tygodnik.lt

Zespół redakcyjny:
Andrzej Kołosowski
Jan Lewicki
Teresa Strumiło

Współpraca:
Monika Urbanowicz

Zygmunt Źdanowicz, radny
samorządu rejonu wileńskiego

Opracowanie komputerowe:
Stawomir Subotowicz

Wydawca:
ZSA „Rejspa” Kalvines 5,
Sużany, rejon wileński
Kolegium redakcyjne

Adres do korespondencji:
LT-09318 Wilno
tel./fax 275-31-66, e-mail: rejspa@rejspa.lt

Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/autorów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych oraz Fundacji Pomoc Polakom na Wschodzie im. Jana Olszewskiego

Projekt finansowany przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej w konkursie „Polonia i Polacy za granicą 2024 – wydarzenia i inicjatywy polonijne”

Sejm zatwierdził skład 16 komitetów

Sejm kadencji 2024-2028 zatwierdził w ubiegłym tygodniu skład osobowy 16 komitetów sejmowych.

W jakich komitetach będą pracowali posłowie z ramienia Akcji Wyborczej Polaków na Litwie – Związku Chrześcijańskich Rodzin (AWPL-ZChR)?

Rita Tamašunienė będzie należała do sejmowego Komitetu ds. Zarządzania Państwem i Samorządów. W tym komitecie Tamašunienė pracowała również w ubiegłej kadencji.

Na przewodniczącą komitetu została wybrana Daiva Žebeliene z partii „Švit Niemna”, a jej zastępcą został socjaldemokrata Martynas Katelėnas. Komitet ds.

Zarządzania Państwem i Samorządów liczy 13 członków.

W 7-osobowym Komitecie Praw Człowieka będzie pracował poseł Czesław Olszewski, prawnik z wykształcenia. W poprzedniej kadencji należał do Komitetu

Prawa i Praworządności.

Jaroslav Narkiewicz zasiądzie w Komitecie ds. Oświaty i Nauki. 12-osobowym komitecie będzie kierowała Vaida Aleknavičienė z Partii Socjaldemokratycznej.

Fot. **Marlena Paszkowska**

Lotnisko w Wilnie będzie nosiło imię Čiurlionisa

Lotnisko w Wilnie przez pięć lat będzie nosiło symboliczne imię słynnego litewskiego kompozytora i malarza Mikalojusas Konstantinasa Čiurlionisa.

Propozycja ta była rozpatrywana przez międzyinstytucjonalną grupę roboczą powołaną przy Rządzie w ramach przygotowań Litwy do obchodów w przyszłym roku 150. rocznicy urodzin Čiurlionisa.

Na ostatnim posiedzeniu Rząd podjął decyzję, że od stycznia 2025 roku do końca 2029 roku lotnisko w Wilnie będzie miało nazwę „Międzynarodowy Wileński Port Lotniczy im. Čiurlionisa”.

Litewskie Porty Litewskie (LTOU) już wcześniej wskazały

na to, że propozycji brakuje jasności co do konkretnego planu działań i finansowania pomysłu. Według szacunków LTOU, zmiana nazwy może kosztować od 0,5 do 1 mln euro.

Ministerstwo Łączności też nie popierało propozycji zmiany nazwy lotniska. Bo jak powiedział wcześniej minister łączności Marius Skuodis, byłby to długi i wymagający sporych nakładów finansowych proces, który spo-

wodowałby więcej zamieszania niż korzyści.

Według resortu, zmiana nazwy wileńskiego lotniska wywoła zamieszanie wśród pasażerów, którzy zgodnie z kodem nadanym przez Międzynarodowe Zrzeszenie Przewoźników Powietrznych (IATA) szukają lotów do międzynarodowego portu lotniczego w Wilnie (VNO), a nie na lotnisko Čiurlionisa.

Fot. **Marlena Paszkowska**

Więcej kobiet będzie mogło skorzystać z darmowej mammografii

Od przyszłego roku kobiety w wieku od 45 do 74 lat będą mogły poddać się badaniom profilaktycznym w kierunku raka piersi – poinformowało Ministerstwo Ochrony Zdrowia.

Od 1 stycznia 2025 roku z darmowej mammografii będą mogły skorzystać kobiety w wieku 45-74 lat (raz na 2 lata). Do tej pory zbadać się profilaktycznie mogły kobiety w wieku od 50 do 69 lat.

Usługi tego programu finansowane są ze środków budżetowych Funduszu Obowiązkowego Ubez-

pieczenia Zdrowotnego dla kobiet objętych obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym.

Szacuje się, że wydłużenie

granic wiekowych badań profilaktycznych w kierunku raka piersi będzie kosztowało dodatkowo około 3,5 mln euro rocznie środków Funduszu Obowiązkowego Ubezpieczenia Zdrowotnego.

Ministerstwo przypomina, że na Litwie jest pięć programów profilaktyki chorób, które są finansowane przez Fundusz Obowiązkowego Ubezpieczenia Zdrowotnego: rak szyjki macicy, rak piersi, rak prostaty, rak jelita grubego i choroby układu krążenia.

Na podst. **sam.lrv.lt**

Bank Litewski cofnął licencję Foxpay

Bank Litewski poinformował, że cofnął licencję instytucji pieniądza elektronicznego spółce Foxpay za rażące i systematyczne naruszenia przepisów prawa. Zdaniem banku, spółka nie spełniła wymogów określonych w przepisach dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz ochrony środków klientów.

Po tej decyzji Foxpay nie może już świadczyć żadnych usług finansowych.

Zdaniem banku centralnego

Litwy, we wszystkich skontrolowanych obszarach działalności Foxpay stwierdzono naruszenia przepisów. Ustalono także, że w działalności spółki faktycznie brała udział osoba blisko związana z główną akcjonariuszką firmy, wielokrotnie karana.

Bank Litewski podaje, że w wyniku tych powiązań rząd uznał, że główna akcjonariuszka Foxpay nie odpowiada interesom bezpieczeństwa narodowego.

Kontrolę w Foxpay rozpoczęły się w marcu. Działalność insty-

tucji została znacznie ograniczona w lipcu.

W trakcie dochodzenia prowadzonego przez organy ścigania w sprawie działalności spółki z branży technologii finansowych „Foxpay” aresztowano i postawiono zarzuty łącznie 7 osobom, w tym właścicielce wspomnianej spółki Ievie Trinkūnaitė, jej partnerowi Vilhelmowi Germanasowi i Mindaugasowi Navickasowi, mężowi byłej ministerki Moniki Navickienė.

Na podst. **ELTA**

Oczekiwania wobec nowej władzy w sprawie szkół mniejszości narodowych

(Dokończenie ze str. 1) jeszcze w tym roku szkolnym” – mówiła posłanka.

Mówiąc o aktualnych problemach w całym szkolnictwie, Tamašunienė wskazała m.in. na wymóg posiadania 21 uczniów w

szczególnie odczuwalne w szkołach mniejszości narodowych.

Tamašunienė akcentowała potrzebę zmian w ustawie o oświacie, a nowemu ministrowi oświaty i jego zespołowi życzyła normalizacji sytuacji w edukacji oraz

klasie, co sprawia, że wiele gimnazjów w regionach jest zagrożonych zamknięciem. To również przepełnione klasy w dużych miastach, a także wyzwania związane z edukacją włączającą. Mówiła też o „prezencie”, który na odchodnym resort oświaty przygotował dla szkół mniejszości narodowych. Chodzi tu m.in. o propozycję zwiększania liczby lekcji języka litewskiego zarówno w przedszkolach, jak i szkole ogólnokształcącej, a także zwiększenie liczby przedmiotów, wykładanych w języku litewskim. Te rozwiązania, jak podkreśla posłanka z AWPL-ZChR, zmieniają sens szkolnictwa w języku mniejszości narodowych. „Szkoły mniejszości narodowych stracą wtedy rację bytu i chcę podkreślić, że jest to sprzeczne z prawem międzynarodowym w obszarze praw mniejszości narodowych oraz z umową dwustronną (przyj. red. – Traktat o przyjaznych stosunkach i dobrosąsiedzkiej współpracy między Polską a Litwą). Dlatego mam nadzieję, że nowy rząd na nowo przejrzy propozycje konserwatywistów i zrozumie, że to kolejny raz próbuje się spowodować napięcie tam, gdzie nie trzeba” – mówiła polityk.

Wyraziła też nadzieję, że nowa władza odwoła wprowadzony nareszcie przez resort oświaty obowiązkowy sprawdzian z języka litewskiego i literatury w klasie czwartej (w szkołach litewskich i nielitewskich), który ma się odbyć już w styczniu. I chociaż posłanka otrzymała zapewnienie od ministra, że jego wyniki nie będą miały wpływu na promocję do klasy piątej, to jednak podkreśliła, że ten egzamin spowoduje tylko zamieszanie wśród społeczności szkolnej, bo w czas nie zostały też przygotowane wskazówki metodyczne. „Będziemy apelować o to, aby narodowy sprawdzian osiągnięć z języka litewskiego w szkołach nielitewskich był ogłoszony jako pilotażowy i nieobowiązkowy” – zaznaczyła Tamašunienė.

Na konferencji prasowej poruszona została też kwestia braku nowych podręczników, co jest

okazywania więcej empatii wobec społeczności szkół nielitewskich.

Poseł Jaroslav Narkiewicz podkreślił, że szkoły mniejszości narodowych są nieodłączną częścią litewskiego systemu edukacji.

„Będziemy dążyć do zachowania siatki szkół mniejszości narodowych oraz do nauczania wszystkich przedmiotów w języku ojczystym. To sedno sprawy. Bo to wybór rodziców, jeśli podejmują decyzję posyłać swoje dzieci do szkoły, gdzie będą kształcić się w ojczystym języku – mówił Narkiewicz. – Nigdy nie mówiliśmy, że nie należy doskonalić nauczania języka litewskiego. Język litewski to nasz język państwowy i każdy młody człowiek rozumie, że jego opanowanie to nie tylko obowiązek, ale i szacunek. Ale nie może być zmieniany model szkoły mniejszości narodowej w taki sposób, że niemal wszystkie przedmioty będą nauczane w języku litewskim”. A mówiąc o zagrożonych małych szkołach w regionach podkreślił: „Będziemy zabiegać o to, aby społeczności szkolne miały decydujący głos w sprawie zachowania szkoły, a samorząd oraz inne instytucje szanowałyby ich zdanie i nie zamykały szkół”.

A jedną z propozycji poprawy jakości nauczania języka litewskiego w szkołach nielitewskich, którą przedstawiła Tamašunienė, jest podział klasy na mniejsze grupy podczas lekcji języka litewskiego. „Wówczas nauczyciel pracujący z mniejszą grupą oceni zdolności każdego ucznia, będzie mógł udzielić wystarczająco uwagi uczniowi” – tłumaczyła posłanka.

Podsumowując poseł Narkiewicz wyraził nadzieję, że nowa władza będzie uwzględniać potrzeby i oczekiwania całej społeczności szkolnej. „Z szacunkiem i zrozumieniem przysłucha się też oczekiwaniom społeczności mniejszości narodowych. Będziemy składać propozycje, współpracować, monitorować i jeśli zajdzie taka potrzeba – walczyć o postulaty mniejszości narodowych” – powiedział poseł Jaroslav Narkiewicz.

Fot. **archiwum**

NOWINY znad Solczy

Koncert noworoczny w Pałacu Balińskich w Jaszunach

29 grudnia 2024 r. o godz. 15.00 w Pałacu Balińskich w Jaszunach odbędzie się koncert noworoczny „Wariacje na temat świąteczny”. Wystąpią: Julija Andersson (skrzypce), Paul Andersson (fortepian) i Morta Kacion (klarnet).

W programie koncertu znajdzie się muzyka z epoki romantyzmu – Franz Liszt, Libertango Astora Piazzolli – łączące elementy tanga i jazzu, „Trio Suite” Dariusza Milhauda z jego zabawnymi melodiami i kolorowymi harmoniami. Także będzie dźwięczało dzieło Césara Francka w wykonaniu Julii i Paula Anderssonów, które odkryje przed nami głęboki świat romantyzmu, pełen emocji i liryzmu. Fantasiestücke op. 73 Roberta Schumanna w wykonaniu Marty Kacion i Paula Anderssona pozwoli zanurzyć się w muzycznych fantazjach Schumanna, w których głębia emocjonalna łączy się z mistrzostwem technicznym. Na zakończenie koncertu zabrmi specjalny utwór – Oblivion Astora Piazzolli. Ten melancholijny i zmysłowy utwór, zostanie wykonany przez wszystkich trzech artystów, jest idealnym zakończeniem świątecznego wieczoru.

Ten koncert to świetna okazja, aby cieszyć się nie tylko klasycznymi utworami, ale także odkrywać nowe dźwięki, które łączą różne style muzyczne.

Cena biletu 15 Eur.

Bilety do nabycia na stronie biletai.lt, w Pałacu Balińskich w Jaszunach +37067084885 i w Centrum Kultury w Solecznikach +37060314487.

Organizator: Centrum Kultury Samorządu Rejonu Solecznickiego

Sponsor: Samorząd Rejonu Solecznickiego

Impreza będzie filmowana i fotografowana.

**Zapalenie
świątefek
na choince**

**6 GRUDNIA
GODZ. 19.00**

**NA PLACU MIEJSKIM
W SOLECZNIKACH**

Logo of the organizing institutions: SALCININKU SENIUNIA and the Lithuanian Cultural Centre in Solecznikach.

Stronę przygotował **Andrzej Kolosowski**

Nowy oddział w szpitalu samorządowym rejonu solecznickiego

Usługa ważna dla rodziny

W ubiegłym tygodniu w szpitalu w Solecznikach oficjalnie zaprezentowano nowy oddział, w którym świadczone są usługi wczesnej interwencji dla dzieci z zaburzeniami wieku rozwojowego. Oddział ten pracuje już od 4 listopada – poinformował Samorząd Rejonu Solecznickiego.

Pogratulować zespołowi szpitala rozpoczęcia pracy konstruktywnie zaplanowanego oddziału przybyli przedstawiciele Samorządu Rejonu Solecznickiego, ministerstwa zdrowia, placówek medycznych i wielu innych instytucji i organizacji.

Dyrektorka szpitala w Solecznikach Valentina Vaitkienė podkreśliła, że do powstania nowego oddziału przyczyniło się wiele osób. Samorząd Rejonu Solecznickiego wsparł tę inicjatywę i sfinansował przekwalifikowanie dwóch lekarzy na pediatrów społecznych.

– W naszym regionie prawdopodobnie jako pierwsi będziemy świadczyć tę usługę (...) Usługa przeznaczona jest dla dzieci w wieku do 7 lat, jednak pracujemy nie tylko z dzieckiem, ale także z całą rodziną lub opiekunami dziecka, ponieważ jest to usługa ważna dla całej rodziny – powiedziała dyrektorka. Dodała, że wszyscy specjaliści nowego oddziału mówią trzema językami, bo „rozmowa z dzieckiem, które ma zaburzenia emocjonalne, w jego języku ojczystym jest niezwykle ważne”.

Wicemer rejonu solecznickiego Józef Rybak zaznaczył, że samorząd zawsze dążył do zachowania szpitala i świadczonych w nim usług.

– Musi być szpital w Solecznikach. Samorząd Rejonu Solecznickiego zawsze starał się utrzymać infrastrukturę szpitala, realizowaliśmy różne projekty remontu i zakupu sprzętu. Dziś jesteśmy w punkcie, w którym będziemy szukać nowych możliwości świadczenia usług i poprawy statusu szpitala – powiedział wicemer, dziękując dyrektorce Vaitkienė za inicjatywę utworzenia nowego oddziału. Podkreślił, że świadczona tu usługa jest bardzo delikatna i jej realizacja wymaga ścisłej współpracy wielu lekarzy, ale „najważniejsze, że przynosi ona plus społeczny”. Dodał, że z projektu centrum zdrowia przeznaczono dla szpitala ok. 100 tys. euro.

Podczas uroczystości zwróciono uwagę na to, że dzisiejsze społeczeństwo jest bardziej otwarte, a rodzice nie ukrywają już problemów i szukają pomocy, tym bardziej, że dziś już jest możliwość pomocy dzieciom z zaburzeniami rozwoju i ich rodzinom. Podkreślono, że w sąsiednich rejonach taka usługa nie jest jeszcze dostępna, należy się więc spodziewać, że do szpitala w Solecznikach będą kierowani mali pacjenci z innych rejonów.

W nowym Oddziale Wczesnej Interwencji Zaburzeń Rozwojowych u Dzieci pracuje siedmiu specjalistów. Kieruje oddziałem Joanna Mikulewicz.

Jak podkreśla Joanna Mikulewicz, wczesna rehabilitacja to kompleksowa pomoc dla rodziny wychowującej dziecko z zaburzeniami rozwoju psychicznego i społecznego. Ma ona na celu zmniejszenie niepełnosprawności dziecka i pomoc w jego integracji ze społeczeństwem. Usługi świadczone są przez zespół specjalistów, którzy potrafią rozpoznać zaburzenia rozwojowe dziecka, pomóc rodzinie poznać sposoby i metody stymulujące rozwój, zapewnić pomoc psychologiczną i psychoterapeutyczną.

Usługi wczesnej interwencji świadczone są dzieciom w wieku do lat 7 z porażeniami mózgowymi i innymi zaburzeniami motoryki (ruchu), z zaburzeniami mowy i komunikacji dowolnego pochodzenia. Do specjalistów mogą zwracać się rodzice dzieci z autyzmem i innymi wieloaspektowymi zaburzeniami rozwoju, upośledzeniem umysłowym, problemami z odżywianiem, snem i samoregulacją, słuchem i wzrokiem.

Mieszkańcy rejonu znad Solczy wyciągają pomocną dłoń powodzianom

Cudzej biedy nie bywa

Mieszkańcy rejonu solecznickiego włączyli się do ogłoszonej przez administrację samorządu akcji wsparcia dla gmin Paczków i Otmuchów, które ucierpiały w wyniku powodzi, która we wrześniu nawiedziła południe Polski.

Zalane zostały osady i pola, zniszczona została infrastruktura publiczna, mosty i drogi, ludzie stracili dobytek i to, co tworzyli latami. Gdy woda opadła, czekały ich prace porządkowe, podczas których z domów usuwano mul i błoto, uszkodzone przedmioty, meble i sprzęt AGD. Pracy nie brakuje również samorządom. Należy odbudować infrastrukturę publiczną, zorganizować pomoc mieszkańcom.

Rozumiejąc sytuację naszych rodaków, mieszkańcy rejonu solecznickiego wykazali się dużą wrażliwością i empatią. Dzięki datkom mieszkańców na konto samorządu wpłynęło 12 387

euro. 2560 euro z danej kwoty zebrali mieszkańcy Ejszyszek, planując przeznaczyć środki dla gminy Paczków, partnera gminy ejszyskiej. Po odminusowaniu składki ejszyszczyń od uzyskanej sumy, pozostała kwota pieniędzy została podzielona na dwie części i na konto wskazane przez burmistrza Paczkowa wpłynęło 7518,50 euro, z kolei na konto gminy Otmuchów zostanie przekazanych 4868,50 euro.

W odpowiedzi na nadzwyczajną sytuację w Polsce na terenie rejonu solecznickiego nie zabrakło innych inicjatyw wspierających powodzian. Do pomocy poszkodowanym polskim partnerom włączyli się słuchacze Polskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Solecznikach, którzy zebrali 1900 euro i przekazali je Stowarzyszeniu „Odra – Niemen”, wspierającego Polaków w walce ze skutkami powodzi.

W stronie nie została młodzież

i ich rodzice. Solecznicki harcerze, którzy zawsze aktywnie uczestniczą w różnorodnych akcjach i wydarzeniach społecznych, również włączyli się do zbiórki i zebrali 675 euro dla organizacji harcerskiej miasta Głubczyce.

Zespół folklorystyczny „Turhelianka” zebrał 625 euro, a członkowie kolektywu przekazali środki na rzecz Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” Oddział w Opolu.

W jedności siła – udowodnili to uczestnicy akcji wsparcia, zdając sobie sprawę, że każde euro jest ważne w walce ze skutkami powodzi.

„W komunikacie prasowym wskazano znane nam inicjatywy w zakresie wsparcia finansowego polskich gmin i organizacji. Jeśli o czymś nie wspomnieliśmy, prosimy o kontakt e-mailowy inesa.suchocka@salcininkai.lt” – informuje Samorząd Rejonu Solecznickiego.

„Perła” jest niezastąpioną częścią kultury Wileńszczyzny

(Dokończenie ze str. 1)

Trzygodzinne, niezwykle barwne i zachwycające widowisko podzielone zostało na dwie części. W pierwszej wraz z zespołem wystąpiła Jubileuszowa Orkiestra Symfoniczna z Krakowa oraz Ewelina Saszenko, a także mogliśmy podziwiać trzy premierowe kompozycje powstałe w kooperacji z muzy-

talentowana piosenkarka Ewelina Saszenko.

Na widowni zasiedli liczni miłośnicy zespołu z Wilna i Wileńszczyzny, a także goście z 5 państw, z którymi „Perła” współpracuje tj. z Polski, Ukrainy, Mołdawii, Gruzji i Austrii. Swą obecnością zaszczytili także posłowie na Sejm RL Rita Tamašunienė oraz Jarosław Narkiewicz, wicemer Samo-

są z nami, którzy nam pomagają i my to odczuwamy cały czas. To nas bardzo cieszy i jest dla nas bardzo ważne, że mamy dla kogo pracować” - mówił. Jak zaznaczył, na każdym koncercie „Perła” stara się pokazać coś nowego.

Posłowie na Sejm RL z ramienia Akcji Wyborczej Polaków na Litwie – Związku Chrześcijańskich Rodzin Rita Tamašunienė i

Historia „Perły”

Zespół „Perła”, założony w 2004 roku w Gimnazjum im. Konstantego Parczewskiego w Niemenczynie, z powodzeniem kontynuuje swoją działalność w Centrum Kultury w Niemenczynie. Dziś charyzmatyczną i niestrudzoną społeczność „Perły” tworzy ponad 150 tancerzy.

W ciągu długiego okresu swojej działalności kolektywu nie tylko stworzył niepowtarzalny styl tańca, ale także stał się nieodłączną częścią kultury rejonu wileńskiego, która aktywnie przyczynia się do zachowania, pielęgnowania i popularyzacji tańców tradycyjnych. Zespół wielokrotnie reprezentował rejon wileński i Litwę w konkursach i festiwalach, zyskując uznanie zarówno w kraju, jak i za granicą.

W repertuarze zespołu znajdują się tańce ludowe Wileńszczyzny, litewskie, polskie, rosyjskie, ukraińskie, mołdawskie, gruzińskie, słowackie, włoskie i lotewskie.

nia z okazji jubileuszu zespołu w imieniu prezesa Związku Polaków na Litwie, europosła Waldemara Tomaszewskiego.

„Na pewno czeka Was dobra perspektywa, jestem przekonany, że nie zabraknie pomysłów. Niech to będzie inspiracja pokryta twórczą energią, a Wam droga młodzieży i dorośli życzę uśmiechu na co dzień, uśmiechu naturalnego, nie tylko w czasie dobrych emocji, ale także w czasie trudnej, znużonej pracy” - mówił poseł na Sejm RL Jarosław Narkiewicz.

„Pragniemy podziękować za

jonu wileńskiego, która aktywnie przyczynia się do zachowania, pielęgnowania i popularyzacji tańców tradycyjnych. Zespół wielokrotnie reprezentował rejon wileński i Litwę na festiwalach i konkursach zyskując pochlebne recenzje” - czytamy w liście.

„Perła” jest perełką rejonu wileńskiego, chcę podziękować za Waszą pasję, za Waszą werwę, za to, że każdy z nas wróci dziś ze wspaniałymi emocjami do domu i te emocje będą tętniły dzisiaj wieczorem i jutro, i przez wiele, wiele dni, ale to jest coś więcej niż emocje: za to, co robi Ger-

kiem Arasem Žvirblysem oraz choreografem Povilasem Fokinasem. W drugiej części koncertu mogliśmy podziwiać tańce narodów świata.

Jak zapowiedział przed koncertem dyrektor artystyczny i choreograf zespołu „Perła” German Komarowski, koncert był nie tylko okazją do „świętowania dwóch dekad twórczości, tańca i pielęgnowania kultury narodowej, ale także do pokazania zgromadzonego doświadczenia oraz artystycznej dojrzałości”.

Na koncercie widownia miała okazję cieszyć się wspaniałą muzyką, efektownymi tańcami oraz występami gości specjalnych: wspólnie z „Perłą” wystąpiła Jubileuszowa Orkiestra Symfoniczna z Krakowa (kompozytor i dyrygent – Maciej Wilczyński) oraz

rzędu Rejonu Wileńskiego Edyta Tamašūnaitė, a także radni oraz pracownicy samorządu. Koncert podziwiali także pracownicy Ambasady RP na Litwie: Chargé d'affaires RP Andrzej Dudziński, I sekretarz Ambasady RP na Litwie Daniel Słupek, konsul RP na Litwie Daniel Ciosek, przedstawiciele administracji Gimnazjum im. K. Parczewskiego w Niemenczynie, duchowni, a także liczni przedstawiciele zespołów artystycznych Wileńszczyzny.

Wszystkich zebranych na widowni przywitał dyrektor artystyczny i choreograf zespołu „Perła” German Komarowski, który zauważył, że na 15-lecie zespołu na widowni było prawie dwukrotnie mniej osób, a teraz sala jest wypełniona po brzegi: „Dziękuję za duże wsparcie tym, którzy ciągle

Jarosław Narkiewicz życzyli zespołowi dalszej owocnej pracy oraz przekazali serdeczne życze-

ten wspaniały koncert, za te emocje, ogromne dla Was brawa za całokształt. „Perłę” można porównać do perły z natury: idziemy otwierać muszlę, idziemy na każdy koncert i zawsze nas czeka niespodzianka, a ta niespodzianka łni profesjonalizmem, każdym doskonale wykonanym ruchem i zawsze potrafi zachwycić. Wszystkiego najlepszego, dużo twórczych sukcesów, scen całego świata, wymarzonych wyjazdów oraz dużo werwy w Waszych pięknych tańcach” - mówiła po koncercie posłanka na Sejm RL Rita Tamašunienė, składając na ręce Germana Komarowskiego podziękowania.

Chargé d'affaires RP Andrzej Dudziński odczytał list od marszałek Senatu RP Małgorzaty Kidawy-Błońskiej: „W ciągu 20 lat działalności zespół stworzył niepowtarzalny styl tańca, stając się niezastąpioną częścią kultury re-

man i kierownictwo zespołu, należy się szacunek, największe podziękowania i największe brawa, bo kształtują nasze młode pokolenia – kształtują w nich determinację, siłę woli, empatię, miłość do tańca i te cechy, które są potrzebne każdemu człowiekowi na każdym etapie życia – to wartość nieoceniona, wartość, którą otrzymuje każdy młody człowiek, który idzie ścieżką razem z zespołem „Perła” - mówiła wicemer rejonu wileńskiego Edyta Tamašūnaitė, wręczając na ręce Germana Komarowskiego kwiaty i upominki dla całego zespołu, a także listy gratulacyjne i podziękowania dla każdego zespółaka.

Życzenia z okazji jubileuszu złożyła także dyrekcja Gimnazjum im. Konstantego Parczewskiego w Niemenczynie, miejscowe zespoły ludowe oraz wiele innych osób.

Fot. Jerzy Karpowicz

Zrealizowano litewsko-ukraiński projekt wymiany młodzieży „Skrzydła młodości”

Z poczucia solidarności

Spółka pożytku publicznego „SIGNUM INTER” w ostatnim tygodniu października 2024 r. zrealizowała projekt wymiany młodzieży litewsko-ukraińskiej „Skrzydła młodości” w rejonie wileńskim, we wsi Rakaić. Projekt ten skierowany był do młodzieży w wieku 14-18 lat o mniejszych możliwościach oraz grupy młodzieży ukraińskiej, która obecnie mieszka na Litwie.

Większość uczestników po raz pierwszy wzięła udział w międzynarodowym projekcie tego formatu. Chęć udziału w projekcie wyraziła młodzież z Gimnazjum „Šilo” z Czarnego Boru, Gimnazjum w Wolczunach, Gimnazjum im. M. Lukšienė w Mariampolu, Gimnazjum im. ks. Józefa Obrembskiego w Mejszagole oraz szkoła „Gravitas”.

Celem projektu jest szerzenie idei aktywnego obywatelstwa i stworzenie możliwości aktywnego uczestnictwa osobom o mniejszych możliwościach, młodzieży z mniejszości etnicznych rejonu wileńskiego oraz młodym Ukraińcom – uchodźcom wojennym czasowo przebywającym na Litwie – rozwój ich kompetencji społecznych, osobistych i oby-

watelskich, aby pomóc im w integracji ze społeczeństwem obywatelskim. Cel ten został osiągnięty. Zadania postawione w projekcie: z pomocą zajęć edukacyjnych rozwijanie umiejętności aktywnego obywatelstwa młodych ludzi oraz wyposażenie ich w kompetencje osobiste, społeczne i aktywnego uczestnictwa, tworzenie przestrzeni do uczenia się międzykulturowego, kształcenie poprzez wzajemne poznawanie się za pomocą wspólnych działań artystycznych i twórczych, rozwijanie poczucia solidarności wśród młodych ludzi w obliczu wojny na Ukrainie, dzięki lepszemu zrozumieniu, jak różne grupy młodych ludzi żyją na Litwie, rozpowszechnianie historii młodych ludzi na temat wpływu wojny na ich życie i historie przyjaźni między społecznością litewską i ukraińską za pomocą sieci i metody opowiadania historii. Te zadania zostały spełnione.

W ramach projektu zostały zorganizowane szkolenia z zakresu obywatelstwa, spotkania z lokalnymi społecznościami, były prowadzone dyskusje, organizowane wydarzenia dla młodych ludzi. Młodzież odwiedziła inne ośrodki młodzieżowe

w celu komunikacji i zdobycia dobrych doświadczeń, odbywały się imprezy kulturalne każdego kraju, a także zajęcia sportowe, muzyczne, malarskie i inne interesujące zajęcia kulturalne. Młodzi ludzie poszukiwali powiązań pomiędzy nowym i tradycyjnym. Uczestnicy projektu pracowali w grupach mieszanych i grupowych, dyskusji i gier symulacyjnych, młodzi ludzie rozwijali inteligencję emocjonalną, samowiedzę oraz kompetencje i umiejętności rozwoju osobistego. Metody oparte na doświadczeniu pozwoliły młodym ludziom lepiej poznać siebie i udoskonalić się, a także dostarczyły motywacji do zmiany swojej codziennej sytuacji. Projekt przyczynił się do rozwoju tolerancji wśród młodych ludzi. Młodzi ludzie nawiązali wzajemne relacje, które pomogą im w rozwoju osobistym i dokonaniu pozytywnych zmian, promowaniu obywatelstwa, zaangażowania w życie publiczne i/lub społeczne, odwagi do otwartego wypowiedzenia się i pozbycia się strachu wyrażania swojego zdania, być solidarnymi i aktywnymi członkami społeczności lokalnej.

Serdecznie dziękujemy naszym wieloletnim partnerom: dyrektorowi „Ośrodka Opieki nad Rodziną i Dzieckiem Rejonu Wileńskiego” Justynie Turbienė i koordynatorowi tej instytucji Anzelice Bagočiūnienė za pomoc młodym ludziom, którzy wzięli udział w tym projekcie. W ośrodku tym mieszka młodzież z Ukrainy wraz z dorosłymi – osobami towarzyszącymi, rodzicami, od 2 lat uczą się w pobliskich wileńskich gimnazjach. Podczas naszych spotkań z tymi młodymi ludźmi musieliśmy głębiej zagłębić się w historię życia każdego z nich. Wszystkie są bardzo podobne i bolesne. Wsadzony w powietrze dom na Ukrainie, strata jednego z rodziców, miesz-

kanie w obcym kraju, nieznaną moc języka – to wszystko zmotywowało naszą organizację do jeszcze większej pracy i pomocy takim młodym ludziom. Projekt ten w ogromnym stopniu przyczynił się do rozwoju dobrego samopoczucia, zagospodarowania czasu wolnego oraz umiejętności osobistych, społecznych i komunikacyjnych tych młodych ludzi.

Litewsko-ukraiński projekt wymiany młodzieży „Skrzydła młodości” został sfinansowany przez Litewsko-Ukraińską Radę Wymiany Młodzieży. Organizatorem konkursu była Agencja ds. Młodzieży podlegająca Ministerstwu Opieki Socjalnej i Pracy.

Daiva Norinkevičiūtė

Piknik pokoleń „Bo wszyscy Polacy to jedna rodzina”

O Kowalcukach wczoraj i dziś

21 listopada w Filii Centralnej Biblioteki Samorządu Rejonu Wileńskiego w Kowalcukach odbyło się drugie spotkanie w ramach projektu „Kowalcuki wczoraj i dziś – polskie ślady w historii wsi”.

Wydarzenie zgromadziło mieszkańców wsi Kowalcuki, tworząc przestrzeń do wspólnego celebrowania dziedzictwa kulturowego i historii polskiej

społeczności na tych terenach. Spotkanie rozpoczęło się od prezentacji tomiku poezji „Blaski i cienie” autorstwa Danuty Wołejko, mieszkanki wsi Kowalcuki. Jej wiersze, pełne emocji i miłości do polskiej tradycji oraz Wileńszczyzny, przemawiały do uczestników spotkania. Zgromadzeni mieli możliwość zapoznania się z twórczością poetki, a ciepła atmosfera sprzyjała lekturze

wybranych utworów. Następnie odbyło się wspólne śpiewanie polskich piosenek, które od pokoleń towarzyszyły mieszkańcom Kowalcuk. Ta część wydarzenia

szczególnie podkreśliła znaczenie przekazywania tradycji muzycznych jako formy budowania więzi międzypokoleniowych.

Na zakończenie uczestni-

cy otrzymali drobne upominki, a także mieli okazję uwiecznić wspólny czas na pamiątkowych fotografiach. Całość zwieńczył poczęstunek, który stał się okazją do rozmów i wspomnień.

Projekt został zrealizowany dzięki wsparciu Instytutu Rozwoju Języka Polskiego, finansowanemu przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. Spotkania takie jak to są doskonałym przykładem, jak kultura i tradycja mogą łączyć ludzi, niezależnie od wieku, przypominając, że „wszyscy Polacy to jedna rodzina”.

Tradycyjne Dni Etnokultury w Rudominie

Poznawcze i rozwijające zajęcia

Centrum Kultury w Rudominie już po raz kolejny zaprosiło chętnych na Dni Kultury Etnicznej „Wileńszczyzna – pogranicze kultur na przestrzeni wieków”. W tym roku festiwal odbywał się w dniach 21-22 listopada. Organizatorzy przyśzykowali niezwykle ciekawy program, na który składali się warsztaty edukacyjne dla dzieci i dorosłych oraz wykład.

21 listopada odbyły się warsztaty edukacyjne dla dzieci „Jadalny obraz z motywami ludowymi „Aukštaitija”. W zajęciu mogły wziąć udział dzieci w wieku 7-10 lat. Zajęcia prowadziła pedagog, artystka Birutė Pečiūraitė-Baltuškienė. Uczestnicy warsztatów najpierw wzięli udział w miniburzy mózgów,

podczas której dowiedzieli się, czym jest Aukštaitija i jak odróżnić ją od innych regionów Litwy. Następnie za pomocą zdjęć i zawartej w nich historii dzieci przeniosły się do pracowni artystki, gdzie dowiedziały się, jak narodziła się idea obrazu jadalnego i sam obraz. Dzieci mogły przyjrzeć się także szkicom, zdjęciom z różnych etapów twórczych, a także usłyszały powody, dla których dzieło powstało w ten a nie inny sposób. A kiedy już uczestnicy zajęcia o wszystkim usłyszeli, z pomocą Birutė Pečiūraitė-Baltuškienė wykonali swój pierwszy jadalny obraz z motywami narodowymi „Aukštaitija”. Gotowe obrazy włożono do torby chroniącej przed brudem, a następ-

nie zapakowano do specjalnie do tego przygotowanej koperty, którą ładnie zawiązano. Po ukończeniu edukacji dzieci mogły zabrać do domu wykonane przez siebie obrazy. Teraz dzieci będą wiedziały, jak rozpoznać mieszkańców Aukštaity na tle mieszkańców innych regionów, jak długo mogą trwać procesy twórcze i będą miały wiedzę, jak samodzielnie wykonać takie (i inne) obrazy u siebie w domu.

Tego samego dnia został wygłoszony wykład edukacyjny połączony z zajęciem praktycznym „Moje korzenie” dla dorosłych. Zajęcia prowadziła Evelina Viktorija Žemeikytė – badaczka genealogii, historii rodziny i historii lokalnej, specjalistka ds. edukacji nieformalnej. W ra-

mach tej edukacji uczestnicy zanurzyli się w świat genealogii, badań nad historią rodzinną i regionalną, a także dziedzictwem narodowym, etnicznym i kulturowym. Podczas zajęcia można było zapoznać się z podstawami tworzenia drzew genealogicznych, metodami i zasobami badań historii rodziny. Podczas zadań twórczych, zabaw i dyskusji uczestnicy mieli okazję sprawdzić metody generowania pomysłów i rozwiązywania problemów oraz zastosować je w analizie zagadnień genealogii i ochrony dziedzictwa kulturowego. Wszyscy przekonali się, jak ważne jest poznanie historii i dziedzictwa kulturowego swojej rodziny i regionu. Uczestnicy pozyskali wszelkie podstawy niezbędne do samodzielnego badania historii rodziny, dziedzictwa kulturowego i tworzenia drzewa genealogicznego.

22 listopada zaś odbyły się warsztaty robienia świec z wosku. Zajęcia prowadziła pszczelarzka Salomea Mikołajewicz. Podzieliła się ona swoim doświadczeniem z prowadzenia pasieki. Uczestnicy zajęcia poznali historię pszczoł, ich życie od urodzenia do śmierci. Następnie własnoręcznie wykonali na różne sposoby – odlewane i kręczone – świece z wosku pszczelego. W trakcie zajęcia przetestowali podstawowe narzędzia pszczelarza. Wszyscy mieli również okazję skosztować różnych rodzajów miodu i innych smakołyków z ula. Podczas zajęcia uczestnicy stworzyli przytulne, pachnące woskiem i relaksujące otoczenie, w którym oderwali się od codzienności, mogli dotykać, wąchać, zjeść, a w domu - cieszyć się paleniem prawdziwych świec woskowych.

Centrum Kultury w Rudominie

W stolicy

Po raz trzeci przeprowadzono badanie „Planet Youth”

Od 2020 roku Samorząd m. Wilna wspólnie z Wileńskim Biurem Zdrowia Publicznego „Vilnius sveikiau” realizuje model prewencji zażywania substancji psychoaktywnych „Planet Youth”.

W dniach 13-29 listopada br. w stołecznych szkołach przeprowadzono trzecie z kolei badanie „Planet Youth”. Jego dane pozwolą poznać sytuację dotyczącą zażywania substancji psychoaktywnych wśród wileńskich nastolatków i pomogą skutecznie stosować działania prewencyjne.

Realizowany w Wilnie model „Planet Youth” oparty jest o udane doświadczenia Islandii. Ma na celu ograniczenie zażywania substancji psychoaktywnych przez młodych ludzi i stworzenie zdrowego środowiska dla pozytywnego rozwoju młodego człowieka poprzez skupienie się na czterech kluczowych dla niego środowiskach: rodzinie, rówieśnikach, szkole i czasie wolnym.

Wzrost zażywania substancji psychoaktywnych przez nastolatków nie tylko budzi zaniepokojenie społeczeństwa, sprzyja też stygmatyzacji. Należy pamiętać, że w okresie dojrzewania ze względu na różne czynniki wewnętrzne i środowiskowe wzrasta skłonność do eksperymentowania. Model „Planet Youth” zamiast skupienia się na późniejszych in-

dywidualnych interwencjach ma na celu zmianę samego środowiska społecznego, w którym młodzi ludzie dorastają i dojrzewają.

Kluczową częścią modelu jest przeprowadzane co dwa lata badanie wśród uczniów klas 10 szkół Wilna. Badanie to dostarcza informacji na temat zdrowia psychicznego i fizycznego młodych ludzi, pozwala ocenić rozprzestrzenienie się zażywania substancji psychoaktywnych oraz identyfikuje czynniki ryzyka i czynniki ochronne.

Poprzednie badania (2020 i 2022) wykazały, że środowisko społeczne młodych ludzi w stolicy (relacje rodzinne, relacje rówieśnicze, środowisko szkolne i czas wolny) ma bezpośredni wpływ na ich skłonność do zażywania substancji psychoaktyw-

nych. Wyniki pokazują, że młodzi wileńszczanie, którzy otrzymują mniej ciepła i wsparcia od swoich rodzin, nie widzą sensu w nauce, mają słabsze relacje z rówieśnikami, nie mają zorganizowanego czasu wolnego, częściej używają substancji psychoaktywnych w porównaniu do tych, którzy doświadczają mniej trudności.

Otrzymane dane będą analizowane przez 8-9 tygodni, następnie zostaną udostępnione wszystkim uczestniczącym w badaniu szkołom, jak również – Samorządowi m. Wilna, zostaną też podane do wiadomości publicznej. Badanie pomoże nie tylko lepiej zrozumieć młodych wileńszczan, ich potrzeby i problemy, ale też operatywnie reagować na zmieniające się tendencje i wdrażać środki zapobiegawcze.

Poszukiwani są projektanci do rekonstrukcji dwóch szkół

Renowacja szkół przyczynia się do realizacji przez Samorząd m. Wilna celów zrównoważonego rozwoju stolicy. Dzięki niej budynki nie tylko zmieniają wygląd zewnętrzny, stają się też bezpieczniejsze, wygodniejsze i bardziej energooszczędne, jednocześnie renowacja obniża koszty eksploatacji.

Obecnie poszukiwani są projektanci do sporządzenia projektów rekonstrukcji dwóch stołecznych placówek oświatowych – gimnazjum św. Krzysztofa (ul. Kazliškių 4) i progimnazjum im. Simonasa Daukantasa (ul. Naugarduko 7).

Spółka „Vilniaus vystymo kompanija” ogłosiła przetargi pu-

bliczne na sporządzenie projektów rekonstrukcji tych dwóch szkół.

Rekonstrukcja obu budynków będzie wiązała się z przeprojektowaniem od podstaw istniejących przestrzeni i ewentualną budową dodatkowej powierzchni. Obok 3-piętrowego gimnazjum św. Krzysztofa miałaby powstać nowa dobudówka o powierzchni 300-400 m² pod dodatkową przestrzeń szkolną. Progimnazjum również może zostać powiększone o niewielką dwupiętrową dobudówkę.

„W przetargach na rekonstrukcję obu szkół stawiamy warunek przeprojektowania pomieszczeń, przekształcenia systemów inżynierskich, zwiększenia efektywności energetycznej budynków,

dostosowania szkół i dojść do nich dla osób niepełnosprawnych oraz odnowienia wnętrza pomieszczeń. Ma to na celu zapewnienie społecznościom tych szkół nowoczesnych i ergonomicznych przestrzeni do pracy i nauki” – mówi kierownik nadzorujący projekt spółki „Vilniaus vystymo kompanija” Laura Joffė.

Projektanci mają sporządzić projekty, które obejmą nie tylko wnętrza obu szkół, ale też ich otoczenie. Zgodnie z projektem wykonawcy będą musieli zainstalować oświetlenie, urządzić ścieżki, miejsca na imprezy społeczności lokalnych, zaprojektować przestrzenie rekreacyjne, sportowe, do edukacji na świeżym powietrzu, a jednocześnie zachować wartościowe zieleńce.

Obecnie do gimnazjum św. Krzysztofa w Wilnie uczęszcza ponad 600 uczniów, pracuje 45 nauczycieli i 30 pracowników personelu. Do progimnazjum im. S. Daukantasa uczęszcza ponad 950 uczniów, pracuje ponad 80 nauczycieli oraz około 30 pracowników personelu.

Programiści szukali luk

Reagując na coraz częstsze ataki cybernetyczne oraz w celu wzmocnienia bezpieczeństwa systemów informatycznych Samorząd m. Wilna jako pierwszy na Litwie zorganizował konkurs „Bug Bounty”, w ramach którego zaprosił spełniających zasady etyki entuzjastów programowania do zidentyfikowania luk w zabezpieczeniach systemów stołecznego samorządu.

W rekordowo krótkim czasie – zaledwie w ciągu 10 dni roboczych – uczestnicy przedstawili 46 komunikatów, z których aż 31 zostało nagrodzonych.

„Konkurs ten to nie tylko wyzwanie, ale również możliwość stworzenia bezpieczniejszej przestrzeni cyfrowej dla wszystkich wileńszczan. Cieszymy się, że tak wielu zdolnych programistów przyczyniło się do tej inicjatywy” – powiedział przedstawiciel Administracji Samorządu m. Wilna Jonas Pidkovas.

Nagrody zostały przyznane według złożoności luk w zabezpieczeniach: od 100 euro za luki o niskim ryzyku do 2 000 euro za luki o ryzyku krytycznym.

Przyznano 8 nagród po 100 euro (o niskim ryzyku), 15 nagród po 300 euro (za luki o średnim ryzyku), 4 nagrody po 1 000 euro (za luki o dużym ryzyku) i 4 nagrody po 2 000 euro (za luki o ryzyku krytycznym).

Samorząd zapowiada kontynuowanie inicjatywy.

1,5 mln euro – na projekty kulturalne i artystyczne

Nowe i kilkuletnie projekty kulturalne i artystyczne mogą się ubiegać o dofinansowanie w ramach Programu Wsparcia Kultury na rok 2025.

Do północy 17 grudnia można składać wnioski na 11 programów – od sztuk performatywnych, kultury etnicznej po organizację festiwalu. Dofinansowanie w ramach wszystkich programów – do 7 tys. euro na jeden projekt, w programie dotyczącym organizacji festiwalu – do 25 tys. euro.

W tym roku programy w ramach Programu Wsparcia Kultury podzielono na trzy grupy: obszarowe, kulturalne i festiwalowe. Wnioskodawca może składać nie więcej niż trzy wnioski, z których wszystkie mogą być składane na ten sam program, za wyjątkiem programu organizacji festiwalu, na który osoba prawna może złożyć tylko jeden wniosek.

W 2024 roku finansowanie zostało przyznane na wyjątkowo szeroki wachlarz projektów kulturalnych i artystycznych: na wystawy (Międzynarodowe Triennale Małej Grafiki, Wileńskie Biennale Ceramiki Artystycznej i in.), instalacje, spektakle, festiwale teatralne i taneczne (Zimowy Festiwal Tańca „Zamieć” („Pūga”), edukacje filmowe, festiwal „Kinas po žvaigždėmis” (Kino pod gwiazdami), projekty literackie i wydawnicze (Weekend Książkowy w „Pawilonie” („Paviljonas“ knygų savaitgalis), Letnia Czytelnia na Placu Łukiskim, Skwer Książkowy podczas Dni Stolicy, projekty wydawnicze), projekty z zakresu branży kreatywnej („ArtTech Lithuania 2024”, „What’s Next in Music?” i in.), mnóstwo projektów muzycznych (cykl koncertów „Pikniki Krzysztofa”, Festiwal Muzyki Organowej „Vox organi Cathedralis 2024”, krótkie koncerty muzyki karylionowej, widowiska muzyczne, wydawanie albumów muzycznych i ich prezentacja), projekty kultury etnicznej (Dzień Muzyki Ulicznej 2024, Międzynarodowy Festiwal Muzyki i Tańca „Folk LT i in.), projekty wspólnot polskiej, niemieckiej, romskiej, żydowskiej, tatarskiej, pracownie i programy edukacyjne.

Dofinansowanie przyznano również na ponad 30 festiwali kulturalnych i artystycznych („Mados infekcija”, Festiwal Cyrku Współczesnego „Cirkulacija” („Cirkuliacija”) i in.).

W 2024 roku w ramach Programu Wsparcia Kultury dofinansowano 247 projektów na kwotę prawie 1,5 mln euro, w 2023 roku – 360 projektów na kwotę ponad 1,1 mln euro.

Progniza pogody na tydzień

Czwartek 28 listopada	Piątek 29 listopada	Sobota 30 listopada	Niedziela 1 grudnia	Poniedziałek 2 grudnia	Wtorek 3 grudnia	Środa 4 grudnia
4°C	3°C	2°C	3°C	3°C	2°C	1°C
3°C	2°C	1°C	1°C	0°C	-1°C	0°C
Księżyc:		XI 15 	XI 23 	XII 01 	XII 08 	
		PEŁNIA	OSTATNIA KWADRA	NÓW	1 KWADRA	

KALENDARZ CODZIENNY

Czwartek, 28 listopada

Słońce: wsch. – 8.13, zach. – 15.59
Długość dnia – 7 godz. 46 min.

Berty, Jakuba, Stefana, Zdzisława

Piątek, 29 listopada

Andrzejki

Międzynarodowy Dzień
Inżyniera Systemów

Słońce: wsch. – 8.15, zach. – 15.58
Długość dnia – 7 godz. 43 min.

Błażeja, Darii, Franciszka, Saturnina

Sobota, 30 listopada

Dzień bez Zakupów

Słońce: wsch. – 8.17, zach. – 15.57
Długość dnia – 7 godz. 40 min.

Andrzejka, Fryderyka, Justyny, Tadei

Niedziela, 1 grudnia

I Niedziela Adwentu

Światowy Dzień Walki z AIDS

Słońce: wsch. – 8.18, zach. – 15.57
Długość dnia – 7 godz. 38 min.

Aleksandra, Blanki, Edmunda,
Eligii, Jana, Natalii, Rudolfa

Poniedziałek, 2 grudnia

Światowy Dzień Walki
z Uciskiem

Słońce: wsch. – 8.20, zach. – 15.56
Długość dnia – 7 godz. 36 min.

Aurelii, Balbiny, Pauliny, Rafała,
Sylwiusza

Wtorek, 3 grudnia

Dzień Osób Niepełnosprawnych

Słońce: wsch. – 8.21, zach. – 15.55

Długość dnia – 7 godz. 34 min.
Emmy, Franciszka, Kasjana,
Ksawerego, Kryspina, Lucjusza

Środa, 4 grudnia

Słońce: wsch. – 8.23, zach. – 15.55
Długość dnia – 7 godz. 32 min.

Barbary, Bernarda, Edmunda,
Klemensa, Krystiana

28 LISTOPADA

1772 – urodził się Luke Howard, brytyjski chemik, farmaceuta, meteorolog, twórca nowoczesnej klasyfikacji chmur (dał nazwy *cirrus*, *stratus*, *cumulus*) (zm. 1864).

1942 – w nocy na Zamojszczyźnie Niemcy rozpoczęli masowe wysiedlenia Polaków (I. etap trwał do III 1943).

– urodził się w Mizoczku (ob. Ukraina) Jonasz (właśc. Janusz) Kofta, poeta, satyryk, dramaturg, piosenkarz, współzałożyciel i wykonawca kabaretu Pod Egidą (zm. 1988); autor tekstów piosenek *Wakacje z blondynką*, *Jej portret*.

29 LISTOPADA

1742 – zmarł Franciszek Antoni (właśc. Giovannelli) Fasani, święty, włoski franciszkanin konwentualny (OFMConv) (ur. 1681).

30 LISTOPADA

1872 – w Glasgow odbył się pierwszy oficjalny mecz między państwowy: Szkocja-Anglia – 0:0.

1942 – zmarł w łagrze na Altaju Donatas Malinauskas, litewski polityk i dyplomata, sygnatariusz Aktu Niepodległości Litwy z 1918 (ur. 1869).

1972 – papież Paweł VI wydał Konstytucję Apostolską *Sacram Unctionem Infirmorum* o namaszczeniu chorych.

1 GRUDNIA

1922 – urodził się Wsiewołod Bobrow, znany radziecki sporto-

wiec, reprezentant w piłce nożnej, hokeju, trener (zm. 1979).

1972 – zmarła Maria Róża Pellesi (od Jezusa, właśc. Bruna Aldina Pellesi), błogosławiona, włoska zakonnica, apostołka edukacji (ur. 1917).

2 GRUDNIA

1422 – zmarł abp gnieźnieński Mikołaj Trąba, od 1417 pierwszy prymas Polski, podkanclerzy koronny, abp halicki (ur. 1358).

1852 – Ludwik Napoleon został koronowany na cesarza Francuzów, jako Napoleon III Bonaparte – powstanie II Cesarstwa Francuskiego.

1872 – zmarł Wincenty Ferriusz Jakub Pol, poeta, geograf, pochodzenia niemieckiego, powstaniec listopadowy, kawaler Orderu Virtuti Militari (ur. 1807).

1942 – na Uniwersytecie w Chicago (USA) pod kierunkiem E. Fermiego został uruchomiony pierwszy reaktor jądrowy CP-1.

3 GRUDNIA

1872 – urodził się Guido Holzknecht, austriacki radiolog, w 1902 opracował dozymetr (chromoradiometrem) (zm. 1931).

1922 – urodził się Sven Nykvist, szwedzki operator (*Szeptaki*, *Fanny i Aleksander* – Oscary) (zm. 2006).

4 GRUDNIA

1922 – urodził się Gerard Philipe, znany francuski aktor (*Czerwone i czarne*, *Fanfan Tulipan*) (zm. 1959).

WI. P.

** OSTATNIA STRONA ** OSTATNIA STRONA **

Prestizowa nagroda Emmy dla polskiego filmu „Pianoforte”

Międzynarodowa Akademia Sztuki Telewizyjnej i Nauki (IATAS) doceniła polski film „Pianoforte”, przyznając mu prestiżową nagrodę Emmy. Obraz w reżyserii Jakuba Piątka został doceniony jako produkcja zrealizowana poza Stanami Zjednoczonymi.

„Pianoforte” to film dokumentalny wyprodukowany w 2023 roku. Jego bohaterami są uczestnicy Konkursu Chopinowskiego w Warszawie. Do pierwszego etapu jego ostatniej edycji w 2021 roku przeszło 87 wybitnych muzyków, a w finale znalazło się miejsce tylko dla najlepszej dwunastki.

Reżyser przedstawia ludzi pochodzących z różnych stron świata, którzy stają przed największym wyzwaniem w życiu – przeżywają wielkie emocje, rozterki i dramaty.

Rywalami „Pianoforte” w kategorii programowanie artystyczne były: brytyjski „Robbie Williams”, argentyński „Virgilio” oraz japoński „Who I Am Life”.

Międzynarodowe nagrody przyznawane są w 14 kategoriach m.in. dla najlepszego aktora, aktorki, najlepszej komedii, dokumentu, serialu dramatycznego, telenoweli, filmu telewizyjnego/miniserialu oraz kilku za produkcję dla dzieci.

Nominacje do konkursu otrzymało 56 tytułów. Jurorzy brali pod uwagę dokonania z 21 krajów, w

tym Wielkiej Brytanii, Australii, Argentyny, Brazylii, Indii oraz Francji.

Nagrodę dla najlepszego aktora zdobył Timothy Spall za rolę w brytyjskim filmie „The Sixth Commandment”. Najlepszą aktorką okazała się Aokbab-Chutimon występująca w tajlandzkim „Chuengcharoensukying in Hunger”.

– Gratulujemy dziennikarzom i zespołom produkcyjnym tych wybitnych reportaży informacyjnych za ich niezwykłą pracę. W burzliwych i pełnych konfliktów czasach wysokiej jakości dziennikarstwo telewizyjne jest ważniejsze niż kiedykolwiek – powiedział Bruce L. Paisner, prezes i dyrektor generalny IATAS.

Nowojorska gala miała miejsce po raz 52. Jej gospodarzem był indyjski aktor-komik Vir Das. Celebracja tzw. Primetime Emmy, wyróżniająca amerykańskich twórców i ich dzieła odbyła się we wrześniu.

PAP

ŚMIECH NA ZDROWIE

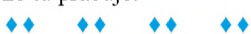
– Będziesz mi gotowała, dopóki śmierć nas nie rozłączy?

– Jeśli ja będę ci gotowała, to śmierć rozłączy nas bardzo szybko.

Po dłuższym czekaniu na zamówione danie, klient pyta jednego z przechodzących kelnerów:

– Proszę spytać kierownika czy kelner, u którego zamówiłem obiad jeszcze tu pracuje.

Biegnie Jaś do taty i krzyczy:

– Tato mam dwie nowe wiadomości dobrą i złą.

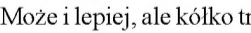
– No to mów złą.

A Jasiu na to:

– Rozbiłem twoje auto

– A dobra wiadomość?

– Już tego nie zrobię.

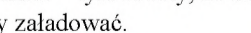

Na budowie robotnik taszczy na plecach dwa worki cementu.

Spotyka go szef i pyta:

– Nie lepiej byłoby na taczce?

– Może i lepiej, ale kółko trochę w plecy gniecie.

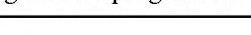

Na budowie Kowalski lata w te i z powrotem z pustą taczka.

Widząc to kierownik pyta:

– Co tak z tą pustą taczka latacie?

– Panie kierowniku – mówi Kowalski – tyle roboty, że nie ma kiedy załadować.

Siedzi hrabia przy basenie, po chwili wola Jana:

– Janie proszę szklanek wody.

Za chwilę znowu wola Jana:

– Janie proszę szklanek wody.

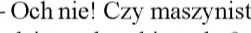
Po sekundzie hrabia znowu wola Jana:

– Janie proszę szklanek wody.

Za czwartym razem Jan się pyta:

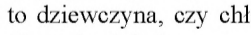
– Hrabio po co panu tyle szklanek wody?

– Janie szybciej basen trzeba napełnić.

– Proszę pani! – mówi konduktor – ma pani bilet do Warszawy, a ten pociąg jedzie do Zakopanego.

– Och nie! Czy maszynista wie, że jedzie w złym kierunku?

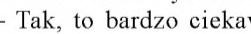

– Ach, ta dzisiejsza moda! Niech pan spojrzy na tę istotę i mi powie czy to dziewczyna, czy chłopak?

– To moja córka!

– Pan mi wybacz! Nie wiedziałem, że to pańska córka!

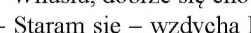
– Ależ ja nie jestem jej ojcem, jestem jej matką!

– Mamo, dziś na chemii uczyliśmy się o materiałach wybuchowych!

– Tak, to bardzo ciekawe. A na którą jutro idziecie do szkoły?

– Do jakiej szkoły?

Do Nowaków przyjechała w odwiedziny babcia:

– Wnusi, dobrze się chowasz?

– Staram się – wzdycha Pawełek – ale mama i tak zawsze mnie znajdzie i wykąpie.

Alpinista wpada w przepaść.

Koledzy krzyczą:

– Piotr, żyjesz?

– Żyję.

– Ręce masz całe?

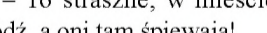
– Całe!

– Nogi masz całe?

– Całe!

– To wstawaj!

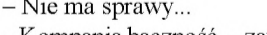
– Nie mogę. Jeszcze lecę!

W sądzie sprawa rozwodowa:

– Wina leży po obu stronach...

– Po stronie żony i teściowej.

Żona wraca wstrząśnięta z Wenecji i mówi:

– To straszne, w mieście powódź, a oni tam śpiewają!

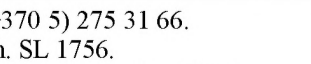

Dowódca kompani wzywa kaprala:

– Kazikowi trzeba delikatnie powiedzieć o śmierci ojca.

– Nie ma sprawy...

– Kompania baczność, – zawołał na zbiórkę kapral – kto ma ojca wystąpi, a ty Kazik gdzie się pchasz?

9 771648 531003